

До разової спеціалізованої вченої ради
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента к.ю.н. Д'яковського Г.Л. на дисертацію
Ісланкіна Сергія Миколайовича на тему «Відсторонення від посади
в кримінальному процесі», поданої на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. Відповідно до положень статті 3 Конституції України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Таким чином, норми Конституції України вказують на непорушність прав і свобод людини, проте законом передбачені випадки, у яких людині і громадянину можуть бути обмежені гарантовані їй Конституцією України права та свободи. Зокрема, людина і громадянин можуть бути тимчасово обмежені певних прав і свобод в межах та порядку визначеному Кримінальним процесуальним кодексом. Оскільки кримінальне судочинство пов'язане із державно-владним примусом, що застосовується від імені держави уповноваженими на те суб'єктами з метою захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду.

З прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу, Україна почала впроваджувати міжнародні та європейські стандарти щодо захисту прав людини. Кримінальний процесуальний кодекс поставив перед науковцями у галузі кримінального процесу велику кількість теоретичних

і практичних проблем, що потребують досить ґрунтовного аналізу та теоретичного усвідомлення. Серед чисельних новел кримінального процесу надзвичайної уваги заслуговує заходи забезпечення кримінального провадження, зокрема відсторонення від посади, під час якого тимчасово обмежуються права та свободи людини і громадянина передбачені розділом II Конституції України, в тому числі: право доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування і право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується, які закріплені в статтях 38 і 43 Конституції України.

Відповідність мети та завдань. Автором науково обґрунтовано сформована мета дисертації: проведення комплексного дослідження заходу забезпечення кримінального провадження – відсторонення від посади, формування науково обґрунтованих висновків щодо ефективності застосування відсторонення від посади в практичній діяльності, відповідно до якої вирішено наступні завдання: досліджено сутність відсторонення від посади в кримінальному процесі; встановлено понятійний апарат, зміст та функціональне призначення відсторонення від посади в кримінальному процесі; розглянуто відсторонення від посади в системі заходів забезпечення кримінального провадження; зроблено перелік підстав відсторонення від посади в кримінальному процесі; встановлено процесуальний порядок відсторонення від посади в кримінальному процесі: на підставі рішення слідчого судді, суду та на підставі рішення Президента України; розглянуто процесуальний порядок тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності на підставі рішення Вищої ради Правосуддя; проведено порівняльний аналіз та досліджено міжнародний досвід відсторонення від посади в кримінальному процесі; встановлено напрями підвищення ефективності здійснення відсторонення від посади в кримінальному процесі, а також зроблено науково обґрунтовані висновки щодо виявлених недоліків

в національному кримінальному процесуальному законодавстві та ефективності застосування відсторонення від посади.

Оцінка структури, змісту та методів. Нормативно-правовою основою дисертації є: Конституція України; міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; кримінальне процесуальне законодавство України та окремих зарубіжних країн; правові позиції Європейського Суду з прав людини, Верховного Суду України; рішення Конституційного Суду України, а також інші нормативно-правові акти. Емпіричну основу дисертаційного дослідження склали результати узагальнення судової практики за 2019-2025 роки.

В основу представленого дисертаційного дослідження, враховуючи специфіку предмета дослідження, покладено принципи методологічної багатоманітності. Методика дослідження включала наступні різні методи, які використовувалися в роботі у взаємозв'язку та взаємозалежності, що забезпечило повноту, всебічність та об'єктивність дослідження, достовірність отриманих наукових результатів.

У процесі роботи використовувались такі загальнонаукові методи дослідження як: формально-логічний, системно-структурний, статистичний та порівняльно-правовий. Формально-логічний метод дослідження застосовувався для вивчення чинного законодавства, зокрема його положень щодо встановлення мети та завдань відсторонення від посади як заходу забезпечення кримінального провадження. Системно-структурний метод – для визначення логіки взаємозв'язків у системі елементів кримінальної процесуальної характеристики відсторонення від посади. Порівняльний метод надав можливість окреслити місце відсторонення від посади серед інших заходів забезпечення кримінального провадження. Статистичний метод – для дослідження емпіричних матеріалів щодо ефективності та практичного застосування відсторонення від посади за період 2019-2025 роки. Порівняльно-правовий метод використовувався з метою порівняння вітчизняного законодавства щодо відсторонення від посади з відповідними

положеннями кримінального процесуального законодавства зарубіжних країн.

Наукова новизна, достовірність, практична цінність. Новизна полягає в тому, що дана дисертація на сучасному етапі розвитку кримінального процесуального права є одним з дисертаційних досліджень, у якому вдосконалено національне кримінальне процесуальне законодавство щодо врегулювання здійснення відсторонення від посади, а саме:

1) здійснено комплексне дослідження відсторонення від посади в кримінальному процесі, з урахуванням змін до нормативно-правових актів;

2) запропоновано внесення змін до КПК України:

- в частині встановлення вимоги щодо обов'язкового звернення прокурора, дізнавача і слідчого за погодженням з прокурором з клопотанням щодо відсторонення від посади, у разі вчинення особою корупційного кримінального правопорушення, кримінального правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності з наданням публічних послуг, кримінального правопорушення проти правосуддя, за наявності підстав передбачених статтею 157 КПК України.;

- застосування відсторонення від посади не лише під час здійснення досудового розслідування злочинів, а і під час здійснення дізнання кримінальних проступків;

- передбачення обов'язку для прокурора, дізнавача і слідчого за погодженням з прокурором, за наявності підстав передбачених статтею 157 КПК України, звертатися до слідчого судді, суду з клопотанням про відсторонення від посади, у разі вчинення особою корупційного кримінального правопорушення, кримінального правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності з наданням публічних послуг, кримінального правопорушення проти правосуддя;

- надання можливості прокурору, дізнавачу і слідчому за погодженням з прокурором звертатися до слідчого судді з клопотанням про продовження строку відсторонення від посади чи про його скасування;

- передбачення обов'язку розгляду клопотання про відсторонення від посади слідчим суддею, судом в день його надходження до суду, а також отримання копії ухвали негайно після її оголошення, для її виконання в порядку, передбаченому для виконання судових рішень;

3) набули подальшого розвитку стан дослідження застосування відсторонення від посади, як заходу забезпечення кримінального процесу.

Сформульовані у дисертації наукові положення, пропозиції та висновки можуть бути використані:

1) в правотворчій діяльності – для вдосконалення чинного кримінального процесуального законодавства;

2) в науково-дослідній діяльності – як підґрунтя для подальшого дослідження кримінально-процесуальних проблем застосування запобіжного заходу: відсторонення від посади;

3) в практичній діяльності – для органів досудового розслідування, прокурорів, адвокатів та суддів;

4) в навчальному процесі – для підготовки підручників, посібників, курсів лекцій, методичних матеріалів тощо.

Вивчення змісту дисертації та аналізу праць автора за темою дисертаційного дослідження дозволяє зробити висновок, що результати наукової роботи мають своє відображення в дев'яти публікаціях здобувача.

Дослідження складається із анотації, вступу, трьох розділів, десяти підрозділів, висновків та додатків. Структура і обсяг дисертації зумовлена метою і завданнями дослідження, логікою наукового пізнання і вимогами МОН України. Наведена структура роботи дозволила здобувачу повно охопити предмет дослідження, послідовно і логічно викласти свої здобутки проведеного дослідження.

Оформлення дисертації відповідає нормативним вимогам, що пред'являються для такого виду наукових робіт, зокрема: Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), що затверджений

постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

У цілому позитивно оцінюючи рецензоване дисертаційне дослідження, слід зауважити, що окремі положення дисертації є дискусійними, які потребують або додаткової аргументації, або спеціальних пояснень під час захисту дисертації:

1. Не конкретизовано в розділі 3.1. «Міжнародний досвід відсторонення від посади в кримінальному процесі» - кількість звернень до Європейського суду з прав людини про порушення права на працю виплату заробітної плати, отримання соціальних пільг, страхових виплат тощо.

2. Досить дискусійним залишаються питання підняті в розділах: 2.2.2. «Процесуальний порядок відсторонення від посади на підставі рішення Президента України» та 2.2.3. «Процесуальний порядок тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя, у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності на підставі рішення Вищої ради Правосуддя» та на мою думку, не конкретизовано внесення відповідних змін до КПК та інших нормативних актів, що регламентують підстави і процесуальний порядок застосування відсторонення від посади Президентом України та Вищою радою правосуддя, для забезпечення належного судового контролю і звернення з клопотанням про відсторонення від посади до слідчого судді.

Незважаючи на висловлені зауваження та запитання, дисертація Ісланкіна Сергія Миколайовича на тему: «Відсторонення від посаду в кримінальному процесі» виконана на належному науковому рівні і не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи, її наукову і практичну цінність.

Дисертація Ісланкіна Сергія Миколайовича на тему «Відсторонення від посади в кримінальному процесі» відповідає вимогам щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, які встановлені в пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор – Ісланкін Сергій Миколайович, на основі публічного захисту заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

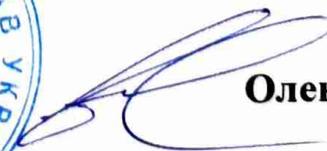
**Старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
ННІ права та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук**

Геннадій Д'ЯКОВСЬКИЙ

Підпис Д'яковського Г.Л. засвідчую:

**Проректор
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ в
доктор юридичних наук, професор
заслужений діяч науки і техніки України**

Олександр ЮШІН